

גיבוש תכנית לחיזוק התעשייה הישראלית

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, לאור החשיבות שרואה הממשלה בעידוד התעשייה הישראלית וחיזוק כושר התחרות שלה בארץ ובשווקים מחוץ לישראל, ובמטרה לפעול לשיפור הסביבה העסקית של התעשייה בישראל לשם הגברת אטרקטיביות המשק להשקעות, הקלה על עשיית העסקים והגברת הפיריון בענפי התעשייה השונים, ושל חברות קטנות ובינוניות בפרט, לפעול כמפורט:

1. להקים ועדה ציבורית בראשות המנהל הכללי של משרד האוצר, ובהשתתפות סגנית הממונה על התקציבים במשרד האוצר, הכלכלן הראשי במשרד האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר, המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה, המדען הראשי במשרד הכלכלה והתעשייה, מנהל הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה במשרד הכלכלה והתעשייה, נציג המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, נשיא התאחדות התעשיינים, יושב ראש איגוד האלקטרוניקה והתוכנה בהתאחדות התעשיינים ונשיא התאחדות בעלי המלאכה והתעשייה, או מי מטעמם. הוועדה תמליץ לשר האוצר ולשר הכלכלה והתעשייה על תכנית לחיזוק כושר התחרות של התעשייה הישראלית בשנים הקרובות, תזמן נציגי משרדי ממשלה וגורמים שונים לפי הצורך, ותדון, בין היתר, בנושאים הבאים:

- א. בחינת הצבת יעדים להתפתחות התעשייה והייצוא.
- ב. בחינת יעילות כלי הסיוע הקיימים לטובת עידוד התעשייה והייצוא, ואת הצורך בביצוע התאמות ושיפורים בכלי הסיוע לתעשייה ולייצוא, מחקר ופיתוח, קליטת עובדים מיומנים והגדלת הפיריון.
- ג. גיבוש דרכים להעלאת הפיריון וחיזוק כושר התחרותיות של חברות תעשייה קטנות ובינוניות, לרבות באמצעות בחינת כוח האדם מיומן הדרוש לשם התעשייה.
- ד. גיבוש דרכים להעלאת כושר התחרות של התעשייה, תוך בחינת השווקים הגלובליים ולימוד הכלים הקיימים במדינות המפותחות, בשים לב להשלכות על הענפים השונים בתעשייה הישראלית.
- ה. גיבוש תכנית למדיניות תעשייתית בישראל, ובכללה: עיצוב אסטרטגיה תומכת לענפים בעלי פוטנציאל תחרותי בהשוואה לעולם, כפי שיוגדרו על ידי הצוות, ומינוף היתרונות והפוטנציאל הקיים של ענפים אלה.

הוועדה תגיש לשר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה את מסקנותיה והמלצותיה עד ליום 15 במאי 2017.

2. בהמשך להחלטת ממשלה מספר 2118 מיום 22 באוקטובר 2014 שעניינה "הפחתת הנטל הרגולטורי", יטמיעו משרדי הממשלה, בתיאום עם אגף רגולציה במשרד ראש הממשלה, בתוך התכניות להפחתת הנטל הרגולטורי, המלצות אופרטיביות להסרת חסמים, פישוט

הליכים וקיצור לוחות הזמנים לקבלת אישורים שונים הנדרשים להקמת מפעל, להרחבת מפעל קיים או לחידוש היתריו של מפעל קיים, וכן ליצוא ויבוא או לפעילותו השוטפת מול רגולטורים. זאת במטרה לעודד הקמת והרחבת תעשייה. בהתאם לכך, יעדכנו המשרדים את תכניות החומש עד ליום 1 במאי 2017.

דברי הסבר

רקע כללי

על רקע חששות לגבי האטה בצמיחה הכלכלית, בעיקר לאור החולשה וחוסר היציבות בסביבה הכלכלית הגלובלית, אומדנים ראשוניים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מעידים כי התוצר צמח בקצב שנתי של 3.8% במונחים ריאליים, עם התרחבות של כלל רכיבי התוצר.

עם זאת, בחינת עומק של רכיבי התוצר מעידה כי קיימות מספר בעיות מבניות אשר מקשות על צמיחת המגזר העסקי ושחיקת יכולת התחרות בטווח הארוך.

כך, בחינת המתאם בין הייצוא הישראלי והסחר העולמי לטווח ארוך מראה כי בעוד שבשנים רבות מתאם זה היה גבוה, בשנים האחרונות ניתן לזהות "היפרדות" בצמיחה של הייצוא הישראלי מול זו של הסחר העולמי. בנוסף, הייצוא מאופיין בריכוזיות, כאשר חלקו הארי נעשה על ידי מספר חברות גדולות. באופן דומה, בחינת ההשקעה בנכסים קבועים, אשר התרחבה בכ-11% בשנת 2016 מראה כי קיימת ריכוזיות גבוהה בביצוע ההשקעות.

סוגיות מקרו-כלכליות אלה, נובעות משילוב של נסיבות נקודתיות, כגון שינויים בשער החליפין ופרויקטים חד-פעמיים משמעותיים למשק, אך לצדן גם סיבות כלכליות מבניות. סיבה מרכזית אחת שניתן לציין הינה השחיקה ביכולת התחרותיות של המשק הישראלי, בין היתר על רקע ההתייקרות המתמשכת בעלויות הכרוכות בפעילות בישראל, ובפרט עלויות הרגולציה. סיבה נוספת אפשרית הינה שחיקה הדרגתית בפריון ההון אשר פוגעת בתמריץ להשקעות, בין היתר בשל הצטרפותם לשוק העבודה של עובדים לא מיומנים אשר נקלטו בענפים בהם עצימות ההון נמוכה.

על מנת לסייע למגזר העסקי, משרד הכלכלה והתעשייה והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית מפעילים מגוון כלי סיוע. בתוך כך ניתן למנות מענקים להשקעות הוניות באזורי עדיפות לאומית, סבסוד פיתוח אזורי תעשייה, סיוע ליצואנים בחדירה לשווקים חדשים או להגדלת פעילותם, תמיכה בפעילות מחקר ופיתוח, סיוע בקליטת עובדים חדשים על ידי סבסוד שכר באופן חלקי, ייעוץ וסיוע לעסקים קטנים ובינוניים ועוד. בעת זו, ונוכח האתגרים המצוינים לעיל, יש לבחון את אפקטיביות כלי סיוע אלה במתן מענה מיטבי לאתגרי המגזר העסקי, והתעשייה בפרט.

לפיכך, מוצע להקים ועדה ציבורית שתבחן את הסוגיות המבניות אשר מקשות על התפתחות התעשייה הישראלית, לרבות דרכים להעלאת הפריון ומיצוי אפקטיביות כלי הסיוע הקיימים, והכל כמפורט בסעיף 1 להחלטה.

כמו כן, וכפי שמצוין לעיל, סיבה מרכזית לשחיקת כושר התחרותיות של המגזר העסקי בישראל, והתעשייה בפרט, הינה הנטל הרגולטורי. כך, לפי מדד ה-PMR של ארגון ה-OECD¹,

אשר מודד בצורה רוחבית את מידת הנטל הרגולטורי על המגזר העסקי במדינות ה-OECD, ישראל דורגה בשנת 2013 במקום השני מבין כלל מדינות ה-OECD מבחינת הנטל המצרפי המושת על המגזר העסקי. לאור זאת, ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 2118 מיום 22 לאוקטובר 2014 שעניינה "הפחתת הנטל הרגולטורי", מוצע כי משרדי הממשלה הרלבנטיים יטמיעו עד ליום 1 במאי 2017, בתיאום עם אגף הרגולציה במשרד ראש הממשלה, בתוך התכניות להפחתת הנטל הרגולטורי, המלצות אופרטיביות להסרת חסמים, פישוט הליכים וקיצור לוחות זמנים לקבלת אישורים שונים הנדרשים להקמת מפעל, להרחבת מפעל קיים או לחידוש היתריו של מפעל קיים, ליבוא או ליצוא, או לפעילותו השוטפת מול רגולטורים. זאת במטרה לעודד את הקמת והרחבת התעשייה הישראלית.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

יישום צעדי ההחלטה צפוי להביא לגידול בצמיחת המשק בטווח הבינוני-ארוך על ידי מתן מענה לסוגיות כלכליות מבניות.

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר מצורפת בזאת.

סיווגים*

סיווג ראשי: תהליך

סיווג משני:

תחום פעולה עיקרי: חברה וכלכלה

מוגש על ידי שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה

ז' בטבת התשע"ז
05 בינואר 2017

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

גיבוש תכנית לחיזוק התעשייה הישראלית.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

כמפורט בהצעת ההחלטה ובדברי ההסבר, מוצע להקים ועדה ציבורית אשר תמליץ לשר האוצר ולשר הכלכלה והתעשייה על תכנית לחיזוק כושר התחרות של התעשייה הישראלית בשנים הקרובות ויבחן, בין היתר, את הסוגיות המבניות אשר מקשות על התפתחות התעשייה הישראלית, לרבות דרכים להעלאת הפיריון ומיצוי אפקטיביות כלי הסיוע הקיימים כיום לתעשייה.

בראש הוועדה יעמוד המנהל הכללי של משרד האוצר וחבריה יהיו סגנית הממונה על התקציבים במשרד האוצר, הכלכלן הראשי במשרד האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר, המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה, המדען הראשי במשרד הכלכלה והתעשייה, מנהל הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה במשרד הכלכלה והתעשייה, נציג המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, נשיא התאחדות התעשיינים ויושב ראש איגוד האלקטרוניקה והתוכנה בהתאחדות התעשיינים ונשיא התאחדות בעלי המלאכה והתעשייה, או מי מטעמם.

מוצע שהוועדה תגיש לשר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה את מסקנותיה והמלצותיה עד ליום 15 במאי 2017.

כמו כן מוצע שבהמשך להחלטת ממשלה 2118 מיום 22 באוקטובר 2014 שעניינה "הפחתת הנטל הרגולטורי", יטמיעו משרדי הממשלה, בתיאום עם אנף רגולציה במשרד ראש הממשלה, בתוך התכניות להפחתת הנטל הרגולטורי, המלצות אופרטיביות להסרת חסמים, פישוט הליכים וקיצור לוחות הזמנים לקבלת אישורים שונים הנדרשים להקמת מפעל, להרחבת מפעל קיים או לחידוש היתרו של מפעל קיים, וכן ליצוא ויבוא או לפעילותו השוטפת מול רגולטורים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.1502 קובעת הנחיות בנוגע למינוי והרכב ועדות ציבוריות ודרכי פעולתן. בהתאם להנחיה יש להקפיד שהוועדה תורכב באופן שיאפשר לשקול ולאזן בין כלל השיקולים הכרוכים בקביעת מדיניות בתחום מסוים. במסגרת זו נקבע כי מן הראוי שהרכב הוועדה יהיה מאוזן ויקיים את חובת הייצוג ההולם.

בעניינינו מדובר בוועדה שתפקידה לדון בתכנית לחיזוק כושר התחרות של התעשייה הישראלית בשנים הקרובות ונראה כי הרכב הוועדה מייצג את כלל הגורמים הנוגעים בדבר, הן את משרדי הממשלה הרלוונטיים והן את נציגי התאחדות התעשיינים המייצגים את מגזר התעשיינים הגדולים ונציגי התאחדות בעלי המלאכה המייצגים את מגזר התעשיינים הקטנים.

בנוגע לחובת הייצוג ההולם של נשים, בוועדה תהיה חברה סגנית הממונה על התקציבים ובמינוי נציגי יתר חברי הוועדה ינתן דגש לחובה זו.

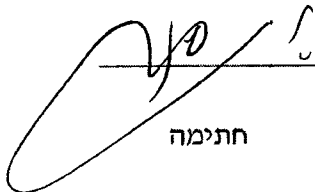
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה: אין מניעה משפטית.

היועץ המשפטי של משרד הכלכלה: אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לנוכח המפורט לעיל אין מניעה משפטית בקבלת הצעת ההחלטה.

חתימה

היועץ המשפטי (בפועל)

תפקיד

אסי מסינג

שם